

UPPKLARADE BROTT

SLUTLIG STATISTIK FÖR 2011

brå
brottsförebyggande rådet

Uppklarade brott

Sammanfattning

Antal uppklarade brott

- År 2011 personuppklarades 248 000 brott, vilket är ungefär lika många som året innan.
- För en del brottstyper ökade antalet personuppklarade brott, exempelvis narkotikabrott, bidragsbrott och ofredande.
- För andra brottstyper minskade antalet personuppklarade brott, bland annat stöld och snatteri från butik, bedrägeribrott och rattfylleri (ej under påverkan av narkotika).
- År 2011 klarades 288 000 brott upp på teknisk väg, vilket är ungefär lika många som året innan.
- Antalet tekniskt uppklarade brott ökade bland annat för misshandel, fickstöld och tjänstefel. Brottstyper där antalet tekniskt uppklarade brott minskade var bland annat bedrägeribrott, skadegörelse och tillgrepp av motordrivet fordon.

Uppklaringsprocent

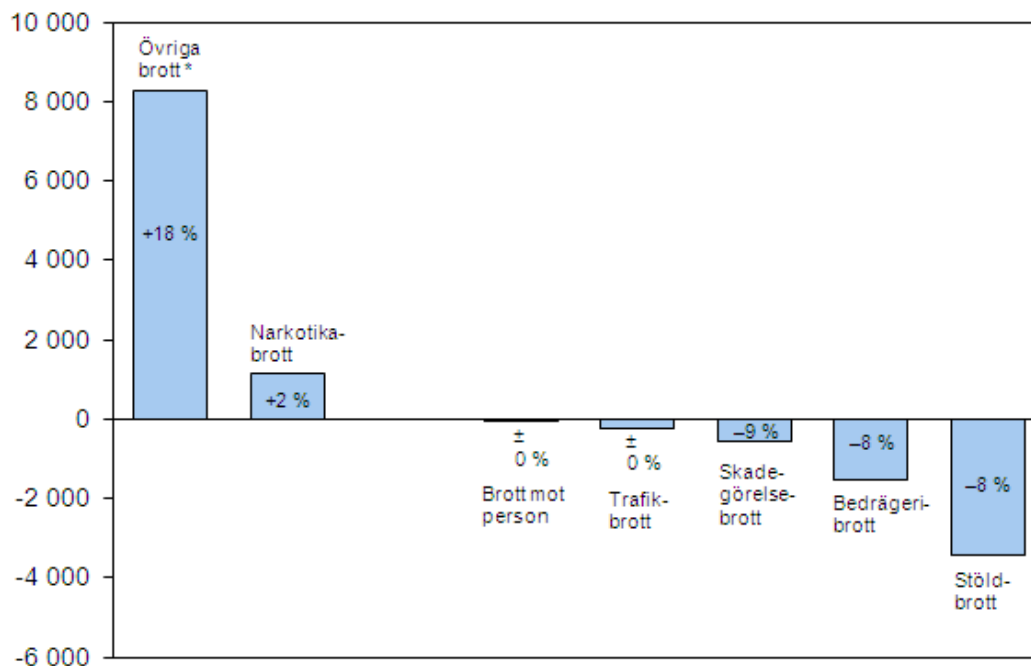
- *Personuppklaringsprocenten* minskade med mindre än 1 procentenhet (0,3) och låg kvar på 18 procent 2011. Under de senaste tio åren har trenden varit svagt uppåtgående.
- Den *tekniska uppklaringsprocenten* minskade med knappt 1 procentenhet (0,7) jämfört med föregående år, till 20 procent år 2011. Trenden har varit ökande under de senaste tio åren.
- Den *totala uppklaringsprocenten* minskade med 1 procentenhet jämfört med föregående år, till 38 procent år 2011.

Definitioner

I statistiken över uppklarade brott redovisas de brott som polis, åklagare och tull klarat upp under året. Termen ”uppklarat” innebär inte att någon dömts för brottet utan anger att brottet fått ”ett polisiärt klarläggande”. Det finns två typer av uppklaringsprocent:

- *Personuppklaringsprocenten* innebär att en person bundits till brottet genom att åtal har väckts, strafföreläggande har utfärdats eller åtalsunderlåtelse har meddelats.
- *Teknisk uppklaringsprocenten* innebär att en annan typ av klarläggande beslutats, till exempel att brott inte kan styrkas eller att den misstänkte inte är straffmyndig.

Uppklaringsprocenten redovisar antalet brott som klarats upp under ett år i procent av antalet anmälda brott under samma år. Uppklaringsprocent redovisas för personuppklarade brott (*personuppklaringsprocent*), tekniskt uppklarade brott (*teknisk uppklaringsprocent*) och totalt (*total uppklaringsprocent*).

Figur 1. Förändringar i antalet personupplärade brott mellan åren 2010 och 2011. (Procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas inuti staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott och miljöbrott. Ökningen av de personupplärade brotten i kategorin övrigt kan i huvudsak förklaras av ett enskilt ärende i Skåne län som innehöll ett stort antal brott avseende dopningsbrott och illegal försäljning av läkemedel samt ett enskilt ärende i Kronobergs län rörande alkoholbrott.

Inledning

Antalet upplärade brott är ett mått på polisens, åklagarnas och övriga brottsutredande myndigheters arbete med att ”åtgärda och klarlägga” de brottsanmälningar som upprättas. Begreppet *upplärad* brott betyder antingen att en person bundits till brottet eller att brottet har klarats upp på annat sätt. Den första betydelsen benämns här *personuppläring* och innebär att åtal har väckts, strafföreläggande har utfärdats eller åtalsunderlåtelse har meddelats. Det är ett grovt mått på de brottsutredande myndigheternas förmåga att binda gärningspersoner till de anmälda brotten. Den andra betydelsen benämns här *teknisk uppläring* och innebär att det har beslutats om en annan typ av klarläggande, till exempel (genom beslutsgrunderna) att man inte kan styrka att ett brott har begåtts eller att den misstänkta personen är minderårig (under 15 år). Resterande brott är *ouppklarade* eller under utredning. Där ingår de brott som inte anses möjliga att klara upp, till exempel på grund av att inget spaningsresultat uppnåtts eller att utredningen visat att den skäligen misstänkta personen är oskyldig.

Uppklaringsprocenten redovisar antalet brott som antingen personupplärats eller klarats upp tekniskt under ett år i procent av antalet anmälda brott under samma år.

Uträkning av uppläringprocenten

$$\frac{\text{Antal upplärade brott}}{\text{Antal anmälda brott}} = \text{Uppklaringsprocenten}$$

När du tolkar statistiken, tänk på att

- en förändring i *uppklaringsprocenten* ytterst kan bero på två faktorer, dels en förändring i antalet anmälda brott, dels en förändring i antalet uppklarade brott. Det betyder bland annat att *uppklaringsprocenten* kan minska trots att antalet uppklarade brott har ökat. Detta händer om antalet anmälda brott har ökat i större omfattning än antalet uppklarade brott.
- de uppklarade brotten som ligger till grund för beräkningen av *uppklaringsprocenten* även kan gälla brott som anmälts tidigare år.
- nivån på uppklaringen skiljer sig mellan olika typer av brott. Vissa brott är mer lättuppklarade än andra. För några brottstyper, som vissa våldsbrott, butiksstölder, rattfylleribrott och narkotikabrott, finns det ofta redan vid anmälan en identifierad misstänkt person, vilket leder till en hög personuppklaringsprocent. Andra brott, där det sällan finns en identifierad misstänkt person, är mer svåruppklarade. Det gäller exempelvis cykelstölder där de flesta anmälda brott förblir ouppklarade. Vidare har vissa brott en stor andel teknisk uppklaring, bland annat ärekränkingsbrott, ofredande och bedrägeribrott. En stor del av dessa ärenden läggs ned, exempelvis på grund av att *brott ej kan styrkas, gärningen ej är brott, åtal ej är påkallat ur allmän synpunkt* eller antagande om ovanstående.
- brott som klarats upp genom beslut om att den misstänkta personen är yngre än 15 år inte räknas som *personuppklarade*, utan som *tekniskt uppklarade*. För vissa brottstyper där gärningspersonerna ofta är minderåriga, till exempel vid misshandel mot person 7–14 år, är det ett vanligt förekommande beslut.
- enstaka anmälningar med många brott (seriebrottslighet) och andra enskilda händelser kan ge upphov till stora förändringar i *uppklaringsprocenten*, i synnerhet när det gäller mindre brottskategorier eller redovisningsområden.

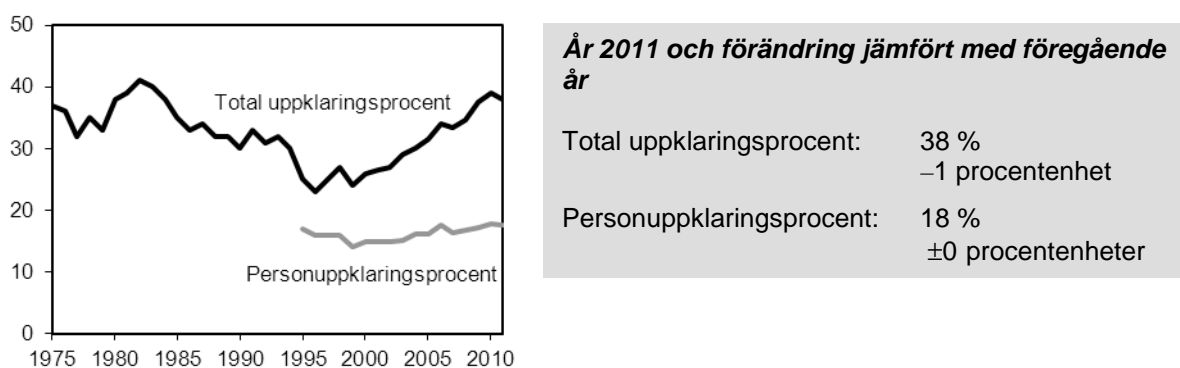
Utvecklingen av uppklarade brott

År 2011 anmäldes 1 420 000¹ brott. Jämfört med 2010 ökade de anmälda brotten med 3 procent. Cirka 248 000 brott personuppklarades under året, vilket är en mindre ökning jämfört med föregående år (+3 610 brott eller 1 %). *Personuppklaringsprocenten* minskade med mindre än 1 procentenhet (0,3) men låg kvar på 18 procent 2011. Under den senaste tioårsperioden uppvisar *personuppklaringsprocenten* en svagt uppåtgående trend.

Cirka 288 000 brott klarades upp på teknisk väg år 2011, vilket är ungefär lika många som föregående år. Att de anmälda brotten samtidigt ökade medför att den *tekniska uppklaringsprocenten* minskade med knappt 1 procentenhet (0,7), till 20 procent, jämfört med 2010. Den tekniska uppklaringsprocenten har under 2000-talet nästan fördubblats, och årets nedgång är den första under perioden.

Sammantaget var den *totala uppklaringsprocenten* 38 procent år 2011, jämfört med 39 procent 2010. Under den senaste tioårsperioden har utvecklingen av den *totala uppklaringsprocenten* varit ökande, bortsett från några enskilda år.

¹ Talen över antalet anmälda och uppklarade brott redovisas avrundade efter principen om tre informationsgivande siffror. Detta kan exemplifieras med följande fall: 1 416 327 brott blir 1 420 000, 1 564 brott blir 1 560 och 373 brott blir 373.

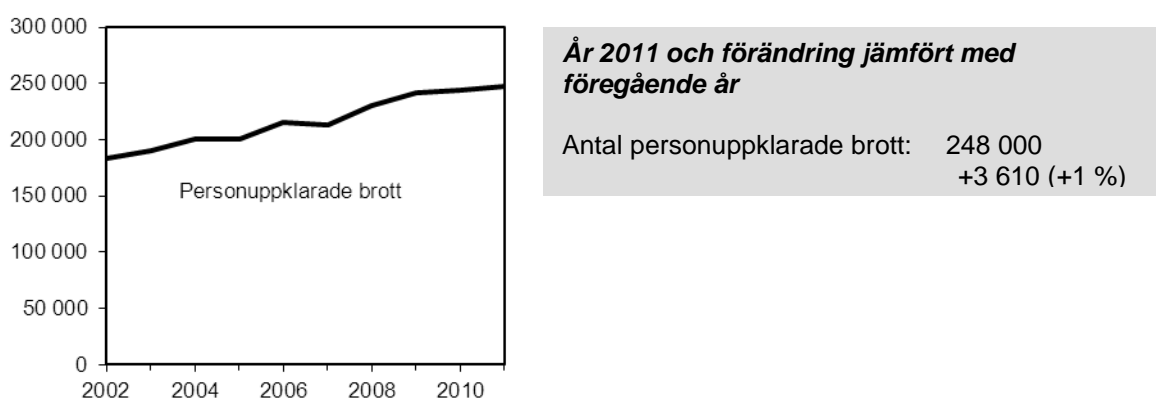

Figur 2. Utvecklingen av den totala uppklaringsprocenten och personuppklaringsprocenten, åren 1975–2011.

Av de 536 000 brott som totalt klarades upp 2011 var 46 procent personuppklarade (248 000 brott) och 54 procent tekniskt uppklarade (288 000 brott). Den senaste tioårsperioden utmärks av att andelen tekniskt uppklarade brott har ökat. År 2002 var andelen personuppklarade brott 56 procent och andelen tekniskt uppklarade brott 44 procent. Merparten (75 %) av de uppklarade brotten hade anmälts under samma år, 20 procent under 2010 och övriga 4 procent tidigare år.

Personuppklarade brott

Utvecklingen av antalet personuppklarade brott under den senaste tioårsperioden har, med undantag för 2007, varit ökande. Nivån har successivt ökat från 184 000 till 248 000 personuppklarade brott, vilket innebär en ökning med 35 procent. Under samma period ökade antalet anmälda brott med 15 procent.

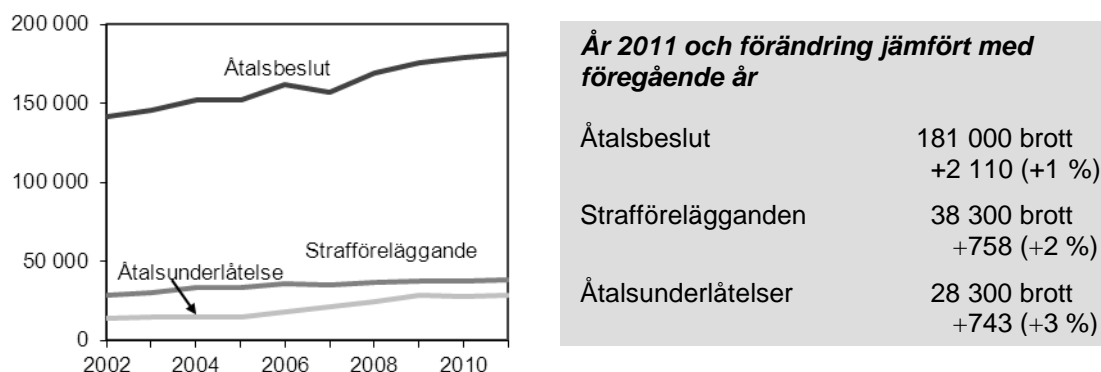

Figur 3. Utvecklingen av antalet personuppklarade brott, åren 2002–2011.

Majoriteten av de personuppklarade brotten år 2011 avser brott som lett till åtal. För närmare tre fjärdedelar (181 000 brott) av samtliga personuppklarade brott beslutades det om att väcka åtal. För 15 procent (38 300 brott) utfärdades strafförelägganden² och för övriga 11 procent (28 300 brott) meddelades åtalsunderlåtelse. Under den senaste tioårsperioden har antalet åtalsbeslut ökat med 28 procent. År 2007 märks dock en viss nedgång av antalet åtalsbeslut, vilket till viss del kan förklaras av ett datasystemskifte hos Åklagarmyndigheten (för mer information se avsnittet *Statistikens innehåll*,

² För att ett strafföreläggande ska vinna laga kraft måste det godkännas av den misstänkte. I statistiken över uppklarade brott redovisas endast utfärdade strafförelägganden. Godkända strafförelägganden redovisas i lagföringsstatistiken.

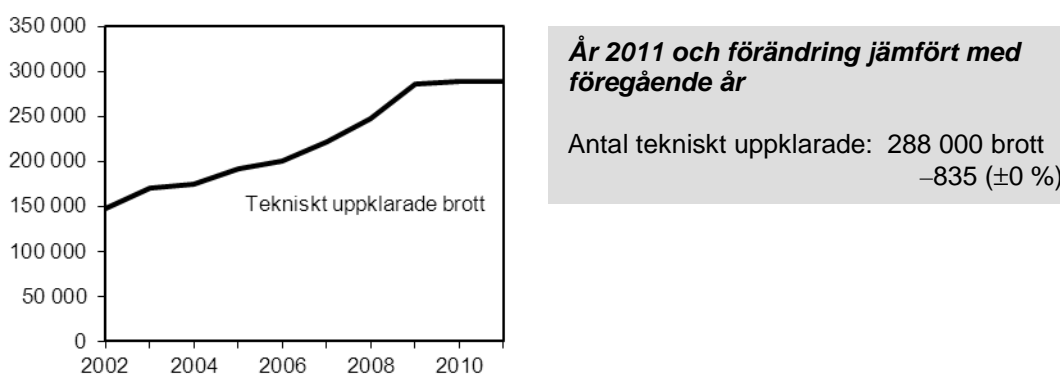
Jämförelser över tid). Under samma period ökade antalet strafförelägganden med 36 procent och antalet åtalsunderlåtelse fördubblades. Ökningen av antalet åtalsunderlåtelse skedde främst under perioden 2005–2009.

Figur 4. Utvecklingen av antalet personupklarade brott per typ av beslut, åren 2002–2011.

Tekniskt upklarade brott

Antalet tekniskt upklarade brott har, bortsett från 2011, ökat stadigt under den senaste tioårsperioden. Ökningen motsvarar nästan en fördubbling. År 2002 klarades 147 000 brott upp på teknisk väg; motsvarande antal för 2011 var 288 000 brott.

Figur 5. Utvecklingen av antalet tekniskt upklarade brott, åren 2002–2011.

Kategorin tekniskt upklarade brott omfattar en rad nedläggningsgrunder, däribland följande: *Det finns ej anledning anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats; Brotten kan ej styrkas; Gärningen ej brott; Förundersökning förväntas ej leda till att brott kan styrkas.*

Antalet brott där det inte finns någon misstänkt person och som läggs ned med nedläggningskategorin ”Annat” har ökat markant under de senaste tio åren. Detta förklarar en stor del av ökningen av antalet tekniskt upklarade brott. ”Annat” är en restkategori som används tillsammans med en förklarande fritext. En tidigare kvalitetsstudie visade att kategorin i vissa fall används även då en specificerad nedläggningsgrund hade varit relevant. Därför omfattas kategorin bland annat av några av de ovan nämnda nedläggningsgrunderna.

De tekniskt upklarade brotten där det finns en misstänkt person bidrar också till ökningen av antalet tekniskt upklarade brott. Det finns en rad nedläggningsgrunder som tillämpas i dessa fall, bland annat *Åtal ej påkallat ur allmän synpunkt; Förundersökningen nedlagd (enligt RB 23 kap 4a §); Gärningen ej brott; Misstänkt avliden; Brotten preskriberat; Konsumtion (brottet konsumeras av ett grövre brott som*

den misstänkte gjort sig skyldig till). Framför allt när det gäller spaningsbrott som rattfylleribrott och narkotikabrott sker den tekniska uppklaringen i princip uteslutande då det finns en misstänkt person enligt ovanstående beskrivning.

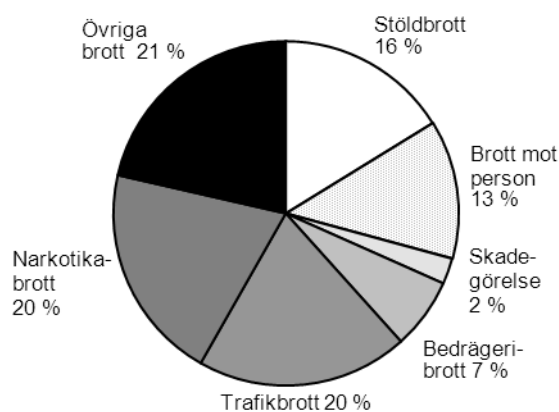
Brottsstruktur

Personuppklarade brott

De största andelarna av de personuppklarade brotten år 2011 utgjordes av brottskategorierna narkotikabrott och trafikbrott (främst olovlig körning och rattfylleri), som var och en svarade för en femtedel av samtliga personuppklarade brott. Vid dessa brott finns det ofta en identifierad misstänkt person redan vid anmälningstillfället, vilket leder till att många av brotten personuppklasas. Den tredje största brottskategorin var stöldbrott, som utgjorde 16 procent av de personuppklarade brotten. Den största enskilda brottstypen inom denna kategori, var stöld och snatteri från butik. Även vid dessa brott finns ofta en identifierad misstänkt person redan vid anmälningstillfället, vilket innebär att många av brotten personuppklasas.

Brott mot person (misshandel, olaga hot, ofredande och sexualbrott med mera) utgjorde 13 procent av de personuppklarade brotten. Brott mot person var en av de största kategorierna bland samtliga anmälda brott (nästan en femtedel utgjordes av brott mot person). Vid vissa brott mot person finns det ofta en identifierad misstänkt person vid anmälningstillfället. Brottskategorierna bedrägeribrott och skadegörelse utgjorde 7 respektive 2 procent av de personuppklarade brotten.

Jämfört med 2002 har andelen narkotikabrott ökat med 8 procentenheter medan andelen trafikbrott och stöldbrott har minskat med 10 respektive 5 procentenheter.

År 2011 jämfört med 2002:

(Brottskategorier i procent av samtliga personuppklarade brott)

	2002	2011	Skillnad
Stöldbrott	22	16	-5
Brott mot person	14	13	-1
Skadegörelsebrott	3	2	-1
Bedrägeribrott	5	7	+2
Trafikbrott	29	20	-10
Narkotikabrott	12	20	+8
Övriga brott	15	21	+6

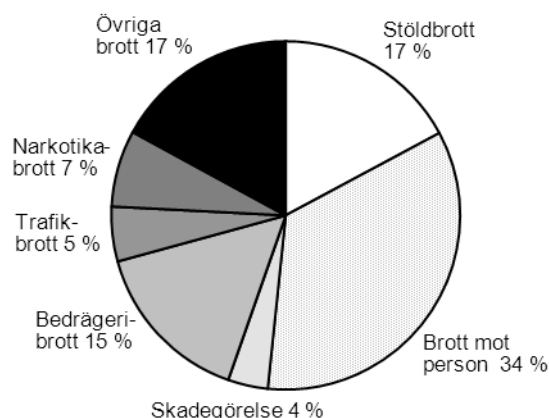
Figur 6. Brottskategorier i procent av antalet personuppklarade brott, år 2011 (248 000 personuppklarade brott).

Tekniskt uppklarade brott

Den vanligaste brottskategorin bland de tekniskt uppklarade brotten år 2011 var brott mot person, som utgjorde 34 procent. Närmare hälften av de tekniskt uppklarade brotten i denna kategori var olaga hot och ofredande, och en dryg fjärdedel var misshandelsbrott. De näst vanligaste brottskategorierna var stöldbrott och bedrägeribrott, vilka svarade för 17 respektive 15 procent av de tekniskt uppklarade brotten. Narkotikabrott, trafikbrott och skadegörelsebrott var de minst vanliga brottskategorierna och utgjorde 4–7 procent vardera.

Under de senaste tio åren har andelen bedrägeribrott och narkotikabrott ökat med 6

respektive 3 procentenheter medan andelen stöldbrott minskat med 4 procentenheter.

År 2011 jämfört med 2002:

(Brottskategorier i procent av samtliga tekniskt upklarade brott)

	2002	2011	Skillnad
Stöldbrott	21	17	-4
Brott mot person	34	34	+1
Skadegörelsebrott	5	4	-1
Bedrägeribrott	10	15	+6
Trafikbrott	6	5	-1
Narkotikabrott	4	7	+3
Övriga brott	20	17	-3

Figur 7. Brottskategorier i procent av antalet tekniskt upklarade brott, år 2011 (288 000 tekniskt upklarade brott).

Utvecklingen av olika brottstyper

Det finns stora skillnader i *upplklaringsprocenten* mellan olika brottstyper. Till viss del beror det på att brotten, som tidigare nämnts, är olika svåra att klara upp. I tabell 1 redovisas utvecklingen av olika brottskategorier. Tabellen visar en översikt över antalet upklarade brott och *upplklaringsprocenten* år 2011, dels för samtliga brott, dels för några centrala brottskategorier.

Brottstyp	Anmälda brott	Upklarade brott			Upplklaringsprocent	
		Person-upklarade	Tekniskt upklarade	Totalt	Person-upklarade	Totalt
Samtliga brott	1 420 000 ↑	248 000 ↑	288 000 →	536 000 ↑	18 →	38 ↓
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	94 900 ↑	16 200 ↓	30 600 ↑	46 800 ↑	17 ↓	49 →
Sexualbrott (6 kap. BrB)	17 100 ↓	3 620 ↑	5 840 ↑	9 470 ↑	21 ↑	55 ↑
Stöldbrott (8 kap. BrB)	546 000 ↑	40 200 ↓	49 500 ↑	89 700 ↓	7 ↓	16 ↓
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	115 000 →	16 600 ↓	44 400 ↓	61 000 ↓	14 ↓	53 ↓
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	168 000 ↑	6 050 ↓	10 700 ↓	16 700 ↓	4 →	10 ↓
Trafikbrott	77 400 →	49 200 →	14 600 ↓	63 900 ↓	64 ↓	82 ↓
Narkotikabrott	89 400 ↑	50 500 ↑	20 600 →	71 000 ↑	56 →	79 →

Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2010.

Tabell 1. Översikt över antalet anmälda och upklarade brott, fördelade på personupklarade och tekniskt upklarade brott samt upplklaringsprocent, år 2011.

Utvecklingen av upklarade brott mot person

Med brott mot person avses brott som regleras kapitel 3–7 i brottsbalken³. Sett till anmälda brott är misshandel, olaga hot och ofredande de volymmässigt största brottstyperna som tillsammans utgjorde 77 procent av de anmälda brotten mot person år 2011.

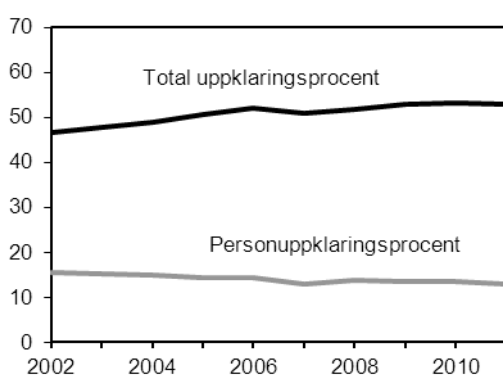
År 2011 anmäldes 248 000 brott mot person, vilket är en ökning med 3 procent jämfört

³ 3 kap. Brott mot liv och hälsa, 4 kap. Brott mot frihet och frid, 5 kap. Ärekränkingsbrott, 6 kap. Sexualbrott, 7 kap. Brott mot familj.

med föregående år. 32 300 brott personupplärlades, vilket är ungefär lika många som föregående år. *Personupplärlingsprocenten* uppgick till 13 procent vilket är ungefär samma nivå som 2010.

År 2011 klarades 99 400 brott mot person upp på teknisk väg, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. Den *tekniska upplärlingsprocenten* uppgick till 40 procent, vilket är samma nivå som 2010. Sammantaget var den *totala upplärlingsprocenten* oförändrad på 53 procent jämfört med föregående år.

Under perioden 2002–2007 minskade *personupplärlingsprocenten* från 16 procent till 13 procent. Därefter har den legat relativt konstant. Den *tekniska upplärlingsprocenten* ökade relativt kraftigt under perioden 2002–2006, och som en följd av detta ökade också den *totala upplärlingsprocenten*. Den senare ökade från 47 till 52 procent. Därefter har ökningstakten bromsats upp och det har skett en svag ökning av den *totala upplärlingsprocenten*.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år

Total upplärlingsprocent:	53 %
	±0 procentenheter
Personupplärlingsprocent:	13 %
	±0 procentenheter

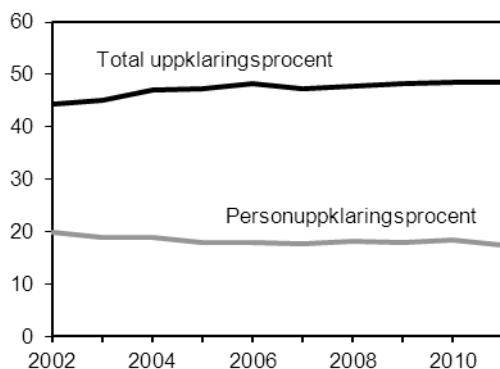
Figur 8. Utvecklingen av personupplärlingsprocenten och den totala upplärlingsprocenten för brott mot person, åren 2002–2011.

Misshandel

Under 2011 anmäldes 89 500 misshandelsbrott, vilket är 2 procent fler än 2010. Samtidigt minskade antalet personupplärlade brott med 3 procent till 15 600 brott. Det medför att *personupplärlingsprocenten* minskade med 1 procentenhet till 17 procent 2011.

Antalet tekniskt upplärlade misshandelsbrott ökade med 5 procent under 2011 till 27 700 brott. Eftersom de tekniskt upplärlade brotten ökade i större omfattning än de anmälda brotten ökade den *tekniska upplärlingsprocenten* med 1 procentenhet till 31 procent. Sammantaget var den *totala upplärlingsprocenten* 48 procent, vilket är samma nivå som föregående år.

Under perioden 2002–2005 minskade *personupplärlingsprocenten*, men har därefter legat på en relativt konstant nivå. Den *totala upplärlingsprocenten* ökade under perioden 2002–2006 som en följd av att den *tekniska upplärlingsprocenten* ökade. Den har därefter legat på en relativt konstant nivå.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år

Total uppklaringsprocent:	48 %
	±0 procentenheter
Personuppklaringsprocent:	17 %
	-1 procentenhet

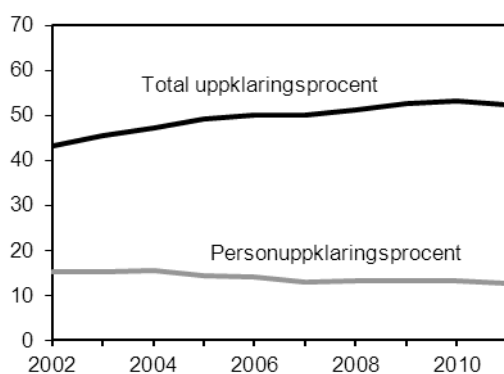
Figur 9. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för misshandelsbrott, åren 2002–2011.

Olaga hot och ofredande

År 2011 anmäldes 51 000 olaga hot, vilket är en minskning med 1 procent jämfört med föregående år. Antalet personuppklarade brott minskade med 5 procent till 6 490 brott. *Personuppklaringsprocenten* minskade med knappt 1 procentenhet, men förblev efter avrundning oförändrad på 13 procent.

År 2011 klarades 20 200 olaga hot upp på teknisk väg, vilket är 1 procent färre än under föregående år. Därmed förblev den *tekniska uppklaringsprocenten* oförändrad på 40 procent. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med 1 procentenhet till 52 procent.

Under perioden 2002–2007 minskade *personuppklaringsprocenten* från 15 till 13 procent. Därefter har den legat på en förhållandevis konstant nivå kring 13 procent. Under den senaste tioårsperioden har den *tekniska uppklaringsprocenten* ökat relativt kraftigt, och därmed har även den *totala uppklaringsprocenten* ökat från 43 till 52 procent.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år

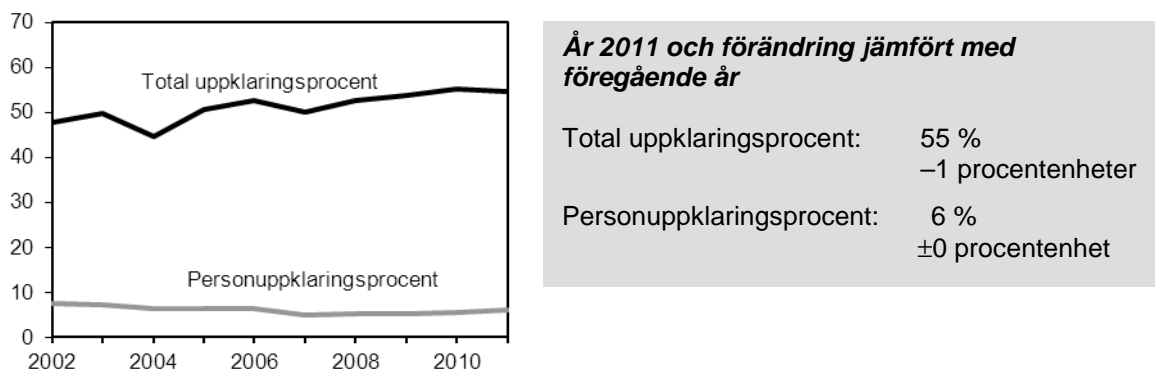
Total uppklaringsprocent:	52 %
	-1 procentenhet
Personuppklaringsprocent:	13 %
	-1 procentenhet

Figur 10. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för olaga hot, åren 2002–2011.

År 2011 anmäldes 50 700 *ofredanden*, vilket är en ökning med 6 procent jämfört med föregående år. Antalet personuppklarade *ofredanden* ökade med 15 procent till 3 030 brott. *Personuppklaringsprocenten* uppgick till 6 procent vilket är ungefär samma nivå som föregående år.

Antalet teknisk uppklarade *ofredanden* ökade med 4 procent till 24 700 brott. Den *tekniska uppklaringsprocenten* uppgick till 49 procent vilket är 1 procentenhet lägre än föregående år. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med knappt 1 procentenhet men förblev efter avrundning oförändrad på 55 procent.

Under perioden 2002–2007 minskade *personuppklaringsprocenten* från 8 till 5 procent. Därefter har det skett en svag ökning, och 2011 låg den på 6 procent. Sedan 2002 har den *tekniska uppklaringsprocenten* ökat, med undantag för enskilda år. I början av perioden låg den kring 40 procent för att i slutet av perioden ligga kring 49 procent. Som en följd av detta har den *totala uppklaringsprocenten* under de senaste tio åren ökat från 48 procent till 55 procent.

Figur 11. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för ofredande, åren 2002–2011.

Våldtäkt

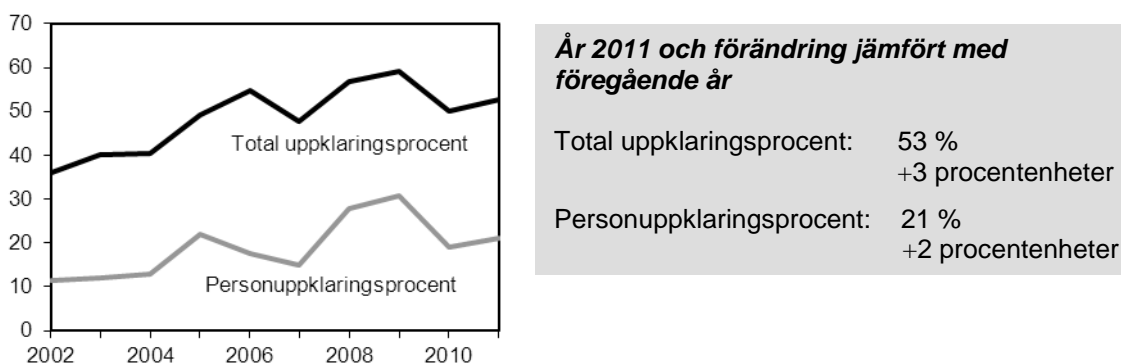
Utvecklingen av uppklarade våldtäktsbrott bör generellt sett tolkas med försiktighet, eftersom enskilda ärenden och händelser som omfattar ett stort antal brott i hög grad kan påverka statistiken. Därför är det inte ovanligt med stora variationer mellan olika år.

År 2011 anmäldes 6 530 våldtäkter, vilket är 10 procent fler än föregående år. Antalet personuppklarade brott ökade med 22 procent till 1 380 brott. Eftersom de personuppklarade brotten ökade i större omfattning än de anmälda brotten ökade *personuppklaringsprocenten* med 2 procentenheter till 21 procent 2011.

Antalet tekniskt uppklarade våldtäktsbrott ökade med 12 procent jämfört med föregående år till 2 070 brott. Den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade med 1 procentenhet till 32 procent 2011. Sammantaget ökade den *totala uppklaringsprocenten* med 3 procentenheter till 53 procent.

Sedan 2002 har antalet anmälda våldtäktsbrott tredubblats, medan nivån på de personuppklarade brotten mer än femdubblats. Utvecklingen av *personuppklaringsprocenten* präglas av stora variationer mellan olika år. I mitten av 2005 ändrades lagstiftningen gällande sexualbrott. Detta tillsammans med ett enskilda ärende samma år, där det uppdagades betydligt fler brott än vad som inledningsvis anmäls, kan delvis förklara den markanta ökningen av *personuppklaringsprocenten* mellan 2004 och 2005. Nedgången mellan åren 2005 och 2007 kan till viss del förklaras av ett datasystemskifte (se avsnittet *Statistikens innehåll, Jämförelser över tid*). År 2008 och 2009 ökade återigen *personuppklaringsprocenten*, vilket delvis kan förklaras av enskilda ärenden. Därefter minskade *personuppklaringsprocenten*, men låg fortsatt på en högre nivå än i början av perioden.

Den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat från 24 till 32 procent under den senaste tioårsperioden. Sammantaget betyder det att den *totala uppklaringsprocenten* ökade från 36 till 53 procent under samma period.

Figur 12. Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för våldtäkt, åren 2002–2011.

Dödligt våld

Antalet anmälda brott som avser fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång, ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld årligen. Statistiken visar samtliga anmälda händelser med dödlig utgång som det finns anledning att utreda för att bedöma om ett mord eller dråp kan ha begåtts. Många av dessa fall kommer efter utredningen att visa sig vara till exempel självmord, olycka eller naturlig död. Det förekommer även att flera polisanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken kan innehålla dubletter.

Dessa faktorer får återverkningar på statistiken över upplarade brott. Överskattningen av de anmälda brotten innebär att det är direkt olämpligt att beräkna upplklaringsprocenten för dödligt våld. Måttet redovisas därför inte för denna brottstyp. Inte heller statistiken över antalet tekniskt upplarade brott är relevant, eftersom många av de upprättade anmälningarna senare avskrivs då det framkommer att dödsfallet inte är orsakat av någon brottslig gärning. Dessa kommer då att räknas som tekniskt upplarade.

Ovanstående överskattning gäller dock inte antalet personupplarade brott, eftersom anmälningar som inte avser brott inte heller kommer att leda till åtal. Statistiken är därmed relevant. År 2011 personupplarades 66 brott avseende dödligt våld, vilket är en minskning jämfört med 2010 då 82 brott personupplarades. Under de senaste tio åren har antalet personupplarade brott varierat mellan 63 och 107 brott. Dödligt våld är statistiskt sett en begränsad brottskategori, och det är därför vanligt med relativt stora upp- och nedgångar i statistiken från år till år.

För att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt genomför Brå sedan år 2002 en specialstudie där varje enskild anmälan av fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död granskas. Resultatet av studien presenteras i en egen rapport som finns tillgänglig på Brå:s hemsida.

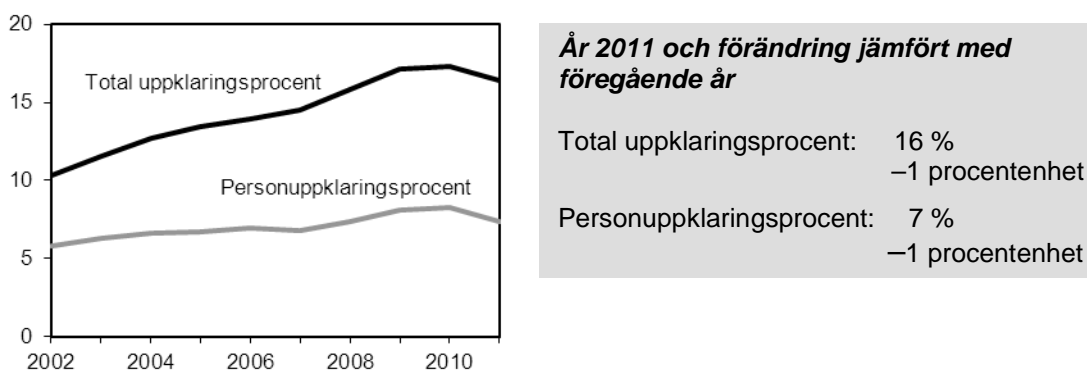
Utvecklingen av upplarade stöld- och tillgreppsbrott

Personuppleringen är generellt sett låg för stöld- och tillgreppsbrott (undantaget är butiksstölder), eftersom det är sällsynt att det finns en identifierad gärningsperson för brottet.

År 2011 anmäldes cirka 546 000 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 3 procent jämfört med föregående år. Samtidigt minskade antalet personupplarade brott med 8 procent till 40 200 brott. Det medför att *personupplklaringsprocenten* minskade med 1 procentenhet till 7 procent 2011.

Antalet tekniskt uppklarade stöld- och tillgreppsbrott ökade med 3 procent under 2011 till 49 500 brott. Därmed förblev den *tekniska uppklaringsprocenten* oförändrad på 9 procent jämfört med föregående år. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med 1 procentenhet till 16 procent 2011.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott minskat, medan antalet personuppklarade brott fluktuerat kring en relativt stabil nivå. Det medför att *personuppklaringsprocenten* ökat från en nivå på 6 procent under början av perioden till en nivå kring 7 till 8 procent under senare delen av perioden. För antalet tekniskt uppklarade brott har utvecklingen varit starkt uppåtående, vilket i sin tur speglas i utvecklingen av den *tekniska uppklaringsprocenten* och därmed även den *totala uppklaringsprocenten*. Den senare har ökat från 10 till 16 procent mellan åren 2002 och 2011.

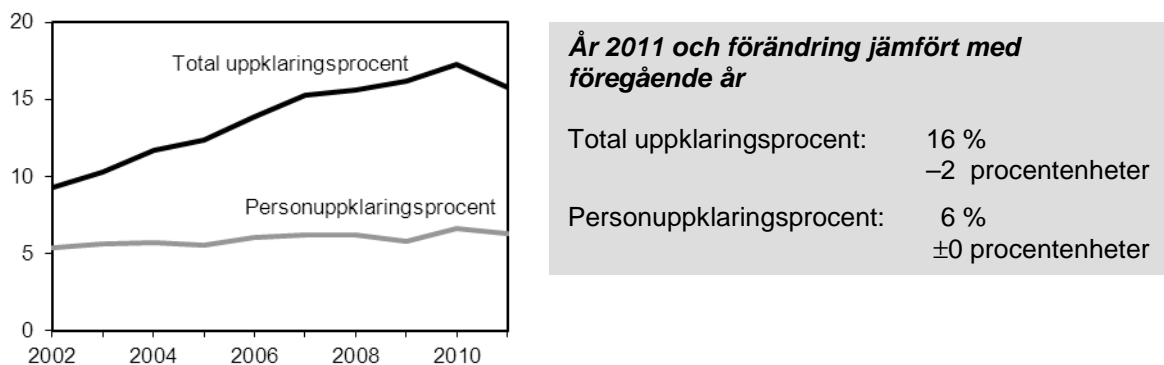
Figur 13. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för stöld- och tillgreppsbrott, åren 2002–2011.

Bilbrott

Under 2011 anmäldes 20 100 *biltillgrepp* och 66 700 brott som avsåg *stöld ur och från motordrivet fordon*. För båda dessa brottstyper var det en minskning jämfört med 2010, en trend som pågått under den senaste tioårsperioden.

År 2011 personuppklarades 1 260 biltillgreppsbrott, vilket är 10 procent färre än föregående år. *Personuppklaringsprocenten* uppgick till 6 procent, vilket är en liten minskning jämfört med 2010. Antalet tekniskt uppklarade brott minskade med 16 procent till 1 900 brott. Som en följd av att de tekniskt uppklarade brotten minskade i större omfattning än de anmälda minskade den *tekniska uppklaringsprocenten* med drygt 1 procentenhet till 9 procent 2011. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med knappt 2 procentenheter (–1,5) till 16 procent.

Under den senaste tioårsperioden har både antalet anmälda och personuppklarade biltillgrepp minskat kraftigt och i ungefär lika stor omfattning. Därmed har *personuppklaringsprocenten* legat på en förhållandevis jämn nivå på i genomsnitt 6 procent. De tekniskt uppklarade biltillgreppen har under perioden legat relativt konstant. Därmed har den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* ökat sedan 2002, den senare har ökat från 9 till 16 procent.

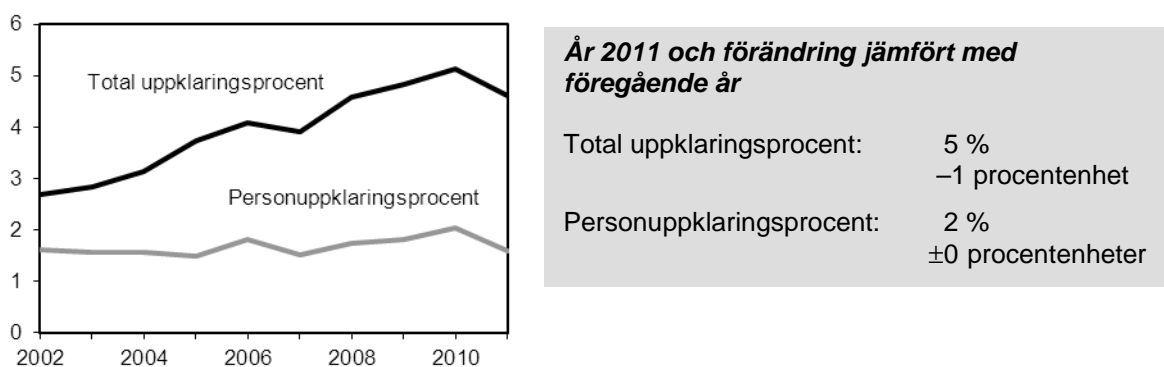

Figur 14. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för biltillgrepp, åren 2002–2011.

Mellan 2010 och 2011 minskade antalet anmälda brott som avser *stöld ur och från motordrivet fordon* med 3 procent till 66 700 brott. Antalet personuppklarade brott minskade med 24 procent till 1 070 brott. *Personuppklaringsprocenten* minskade något men låg kvar på 2 procent efter avrundning.

Antalet tekniskt uppklarade stölder ur och från motordrivet fordon minskade med 6 procent jämfört med föregående år. Eftersom antalet anmälda brott minskade i ungefär lika stor omfattning förblev den *tekniska uppklaringsprocenten* oförändrad på 3 procent. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med knappt 1 procentenhet (-0,5) men låg kvar på 5 procent efter avrundning.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda *stölder ur och från motordrivet fordon* mer än halverats. Detsamma gäller de personuppklarade brotten, vilket medför att *personuppklaringsprocenten* har fluktuerat kring en relativt jämn nivå. De tekniskt uppklarade brotten har däremot ökat under samma period, vilket innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten*, och därmed även den *totala uppklaringsprocenten*, har ökat sedan 2002. Den senare har ökat från 3 till 5 procent.

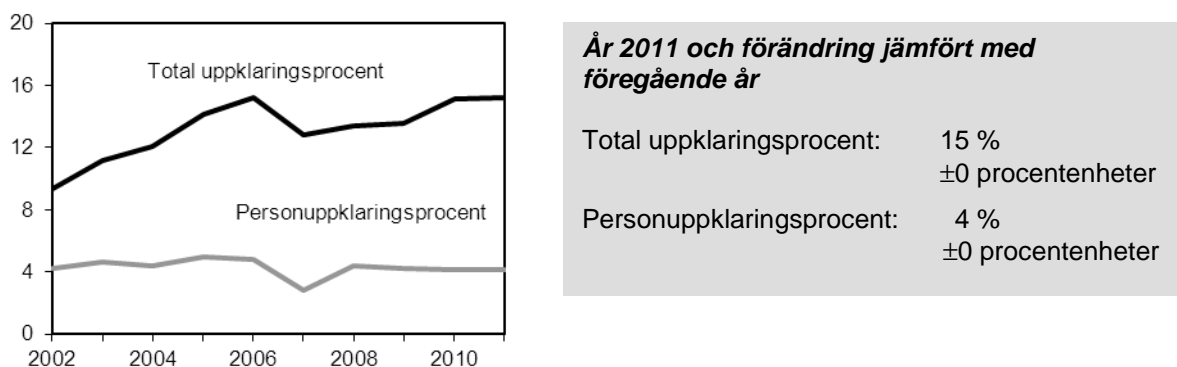
Figur 15. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för stöld ur och från motordrivet fordon, åren 2002–2011.

Bostadsinbrott

Under 2011 anmäldes 22 200 bostadsinbrott, vilket är en ökning med 12 procent jämfört med 2010. Antalet personuppklarade bostadsinbrott ökade i samma omfattning till 920 brott. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* var oförändrad på 4 procent jämfört med föregående år. Även antalet tekniskt uppklarade brott ökade i ungefär samma omfattning som de anmälda brotten, vilket innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* var oförändrad på 11 procent jämfört med föregående år.

Sammanlagt uppgick den *totala uppklaringsprocenten* till 15 procent vilket är samma nivå som föregående år.

Personuppklaringsprocenten har under den senaste tioårsperioden varit relativt konstant, med undantag för 2007. Den *totala uppklaringsprocenten* ökade fram till 2006 som en följd av att den tekniska uppklaringen ökade. Efter nedgången 2007 har den åter ökat till samma nivå som före 2007. De låga nivåerna 2007 kan till viss del förklaras av ett datasystemskifte (se avsnittet *Statistikens innehåll, Jämförelser över tid*).

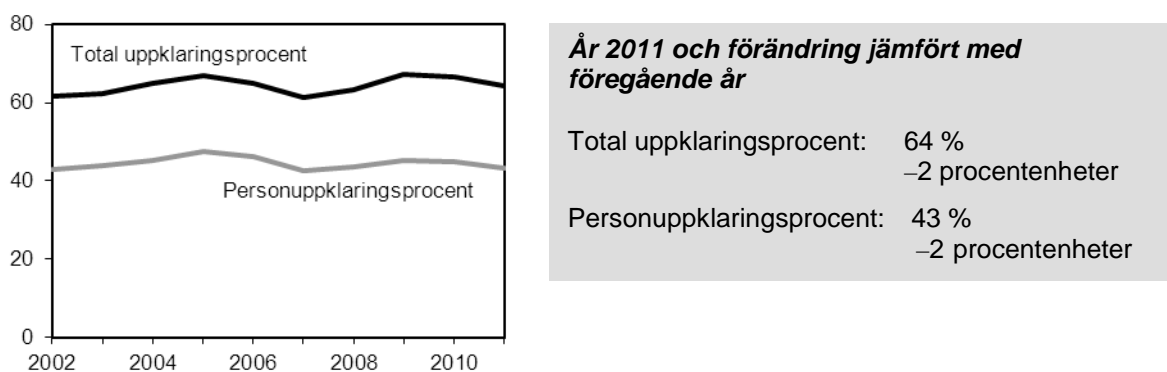
Figur 16. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för bostadsinbrott, åren 2002–2011.

Butiksstöld

År 2011 anmäldes 62 600 stölder och snatterier från butik, vilket är en minskning med 3 procent jämfört med föregående år. De personupplaraade brotten minskade med 6 procent till 27 000 brott. Som följd av att de personupplaraade brotten minskade i större omfattning än de anmälda brotten minskade *personuppklaringsprocenten* med 2 procentenheter till 43 procent.

År 2011 klarades 13 200 butiksstölder upp på teknisk väg, vilket är en minskning med 5 procent jämfört med föregående år. Den *tekniska uppklaringsprocenten* uppgick till 21 procent vilket är ungefär samma nivå som under föregående år. Sammanlagt minskade den *totala uppklaringsprocenten* med 2 procentenheter till 64 procent 2011.

Jämfört med år 2002 har såväl antalet anmälda som antalet personupplaraade och tekniskt upplaraade brott ökat. Under den senaste tioårsperioden har *personuppklaringsprocenten* varierat mellan 43 och 48 procent med ett genomsnitt på 45 procent. Under samma period har den totala uppklaringsprocenten varierat mellan 61 och 67 procent med ett genomsnitt på 64 procent.

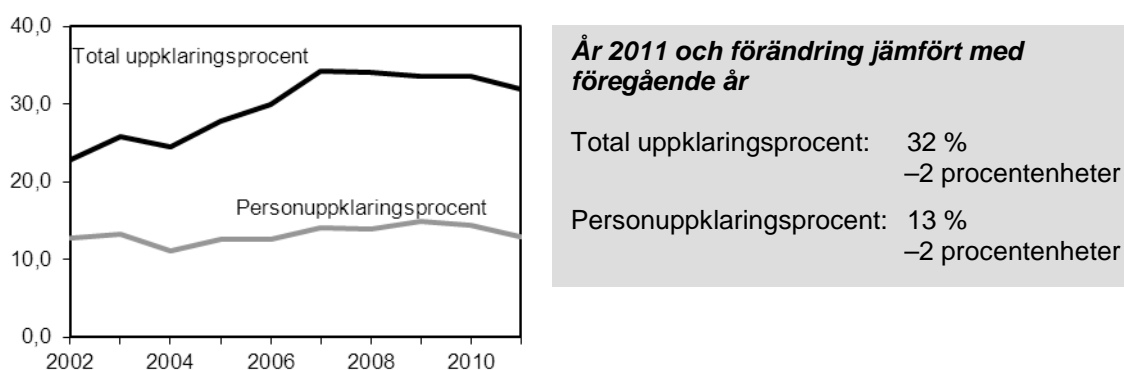
Figur 17. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för butikstöld, åren 2002–2011.

Rån

År 2011 anmäldes 9 720 rån, vilket är en ökning med 5 procent jämfört med 2010. Samtidigt minskade antalet personuppklarade brott med 6 procent, till 1 250 brott. Det medför att *personuppklaringsprocenten* minskade med 2 procentenheter till 13 procent 2011.

År 2011 klarades 1 860 rån upp på teknisk väg, vilket är en ökning med 5 procent jämfört med 2010. Eftersom antalet anmälda och tekniskt uppklarade brott ökade i lika stor omfattning förblev den *tekniska uppklaringsprocenten* oförändrad på 19 procent. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med 2 procentenheter till 32 procent 2011.

Under perioden 2002-2006, låg *personuppklaringsprocenten* på en relativt stabil nivå kring 13 procent, undantaget är 2004 som uppvisar en lägre nivå. Under åren 2007 till 2010 låg *personuppklaringsprocenten* på något högre nivå, i genomsnitt 14 procent. År 2011 minskade *personuppklaringsprocenten* och låg på samma nivå som 2002. Den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade mellan åren 2002 och 2007, och därmed ökade även den *totala uppklaringsprocenten*. Den senare ökade från 23 till 34 procent. Därefter har dock utvecklingen avstannat och nivån har legat relativt konstant, bortsett från nedgången 2011.

Figur 18. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för rån, åren 2002-2011.

Utvecklingen av övriga uppklarade brott

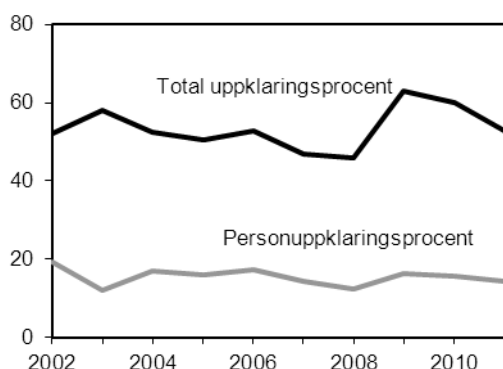
Bedrägeribrott

År 2011 anmäldes 115 000 bedrägeribrott (9 kap. brottsbalken), vilket är lika många som under föregående år. Samtidigt minskade antalet personuppklarade brott med 8 procent till 16 600 brott. Det medför att *personuppklaringsprocenten* minskade med drygt 1 procentenhet till 14 procent 2011.

Antalet tekniskt uppklarade bedrägeribrott minskade med 13 procent till 44 400 brott. Därmed minskade den *tekniska uppklaringsprocenten* med 6 procentenheter till 38 procent 2011. Sammantaget uppgick den *totala uppklaringsprocenten* till 53 procent, vilket är 7 procentenheter lägre än föregående år.

Under den senaste tioårsperioden har uppklaringsprocenten varierat förhållandevis kraftigt. *Personuppklaringsprocenten* har varierat mellan 12 och 19 procent och den *totala uppklaringsprocenten* mellan 46 och 63 procent. Att uppklaringsprocenten varierar från år till år förklaras bland annat av att bedrägeribrotten är starkt

seriebetonade vilket innebär att en enskild gärningsperson kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. Det är till exempel inte ovanligt att upplklaringsprocenten ökar kraftigt mellan två år som följd av att ett eller ett par ärenden med tusentals anmälda brott som anmäldes ett visst år klaras upp påföljande år.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år

Total upplklaringsprocent:	53 %
	-7 procentenheter
Personupplklaringsprocent:	14 %
	-1 procentenhet

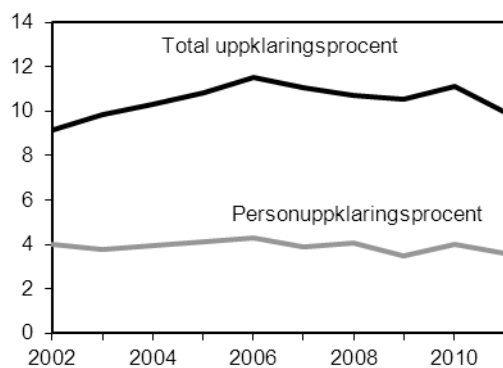
Figur 19. Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för bedrägeribrott, åren 2002–2011.

Skadegörelsebrott

År 2011 anmäldes 168 000 skadegörelsebrott, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med föregående år. Närmare 40 procent av de anmälda skadegörelsebrotten utgjordes av skadegörelse i form av klotter och närmare en fjärdedel utgjordes av skadegörelse på motorfordon.

Antalet personupplklarade skadegörelsebrott minskade med 9 procent jämfört med föregående år till 6 050 brott. *Personupplklaringsprocenten* minskade något, men efter avrundning blev den oförändrad på 4 procent. Antalet tekniskt upplklarade brott minskade med 9 procent till 10 700 brott. Därmed minskade den *tekniska upplklaringsprocenten* med 1 procentenhet till 6 procent. Sammantaget uppgick den *totala upplklaringsprocenten* till 10 procent, vilket är 1 procentenhet lägre än under föregående år.

Under den senaste tioårsperioden har *personupplklaringsprocenten* fluktuerat kring en förhållandevis jämn nivå runt 4 procent. Under perioden 2002 till 2006 ökade den *totala upplklaringsprocenten* som följd av att antalet tekniskt upplklarade brott ökade. Därefter har trenden varit svagt nedåtgående med undantag för 2010.

År 2011 och förändring jämfört med föregående år

Total upplklaringsprocent:	10 %
	-1 procentenhet
Personupplklaringsprocent:	4 %
	±0 procentenhet

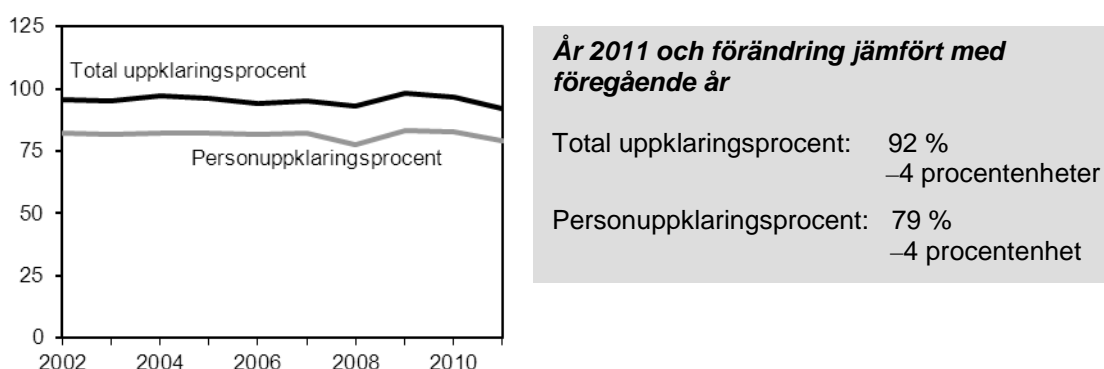
Figur 20. Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för skadegörelsebrott, åren 2002–2011.

Rattfylleribrott

Rattfylleribrott har en hög *uppklaringsprocent*. Det hänger samman med att denna typ av brott tillhör så kallade spanings- och kontrollbrott, där man redan vid anmälningstillfället i stort sett alltid har en utpekad gärningsperson. Därför är också andelen personuppklarade brott förhållandevis hög. Nedan särredovisas statistik över rattfylleribrott under påverkan av alkohol (inklusive fall där föraren varit påverkad av både alkohol och narkotika) och rattfylleribrott under påverkan av enbart narkotika.

Under 2011 anmäldes 17 000 rattfylleribrott under alkohelpåverkan (inklusive fall där föraren varit påverkad av både alkohol och narkotika), vilket är samma nivå som under föregående år. Samtidigt minskade antalet personuppklarade brott med 5 procent till 13 400 brott. Därmed minskade *personuppklaringsprocenten* med 4 procentenheter till 79 procent. Antalet tekniskt uppklarade brott minskade med 6 procent, vilket medför att den tekniska uppklaringsprocenten minskade med 1 procentenhet till 13 procent. Sammantaget uppgick den *totala uppklaringsprocenten* till 92 procent, vilket är 4 procentenheter lägre än under föregående år.

Antalet anmälda rattfylleribrott under alkohelpåverkan ökade kontinuerligt mellan åren 2002 och 2008 och har därefter minskat något. De personuppklarade brotten har, bortsett från ett par år, följt ungefär samma utveckling som de anmälda brotten. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* under de senaste tio åren legat på en förhållandevis jämn nivå kring 82 procent. Undantagen är 2008 och 2011 då nivån var något lägre. Den *tekniska uppklaringsprocenten* fluktuerade mellan 12 och 15 procent under samma period. Sammantaget har den *totala uppklaringsprocenten* legat på en förhållandevis jämn nivå på i genomsnitt 95 procent under de senaste tio åren.

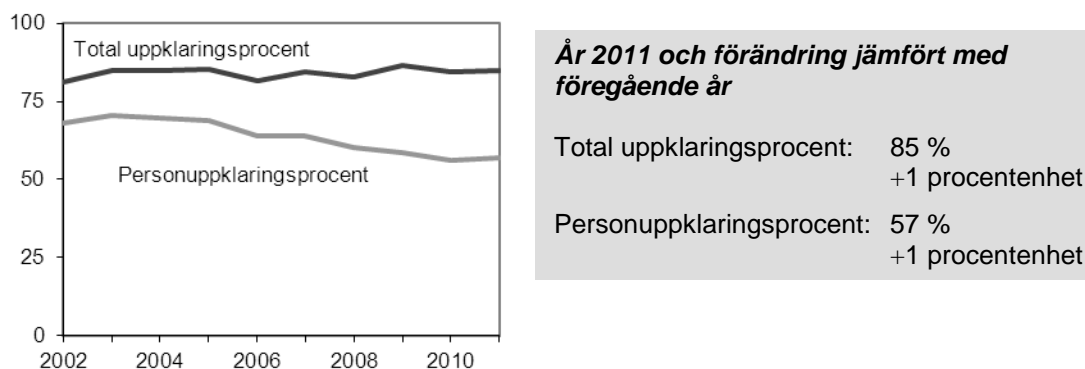
Figur 21. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för rattfylleribrott under påverkan av alkohol, åren 2002–2011.

År 2011 anmäldes 12 700 rattfylleribrott under påverkan av enbart narkotika vilket är 1 procent fler än under föregående år. Antalet personuppklarade brott ökade med 2 procent till 7 230 brott. Eftersom de personuppklarade brotten ökade något mer än de anmälda ökade *personuppklaringsprocenten* med 1 procentenhet till 57 procent.

Antalet tekniskt uppklarade brott var oförändrat jämfört med föregående år, och den *tekniska uppklaringsprocenten* förblev oförändrad på 28 procent. Den *totala uppklaringsprocenten* uppgick till 85 procent, vilket är 1 procentenhet högre än föregående år.

Under den senaste tioårsperioden har *personuppklaringsprocenten* minskat. I början av perioden låg den kring 70 procent, för att under den senare delen av perioden ligga under 60 procent. Under samma period ökade den *tekniska uppklaringsprocenten* från 13 till 28 procent. Detta kan till viss del vara en konsekvens av att fler poliser i yttre

tjänst har utbildats i att känna igen tecken på drogpåverkan, vilket också har bidragit till att fler drogtester har utförts. Samtidigt finns det inget screening-test för drogpåverkan som motsvarar utandningsprov för alkoholpåverkan. Det betyder att analysvar från drogtest i ett senare skede kan visa på att en misstänkt inte var drogpåverkad, vilket räknas som ett tekniskt uppklarat brott. Ökningen av den *tekniska uppklaringsprocenten* har varit av ungefär samma omfattning som minskningen av *personuppklaringsprocenten* vilket resulterat i att den *totala uppklaringsprocenten* legat på en förhållandevis konstant nivå på i genomsnitt 84 procent.

Figur 22. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för rattfylleribrott under påverkan av enbart narkotika, åren 2002–2011.

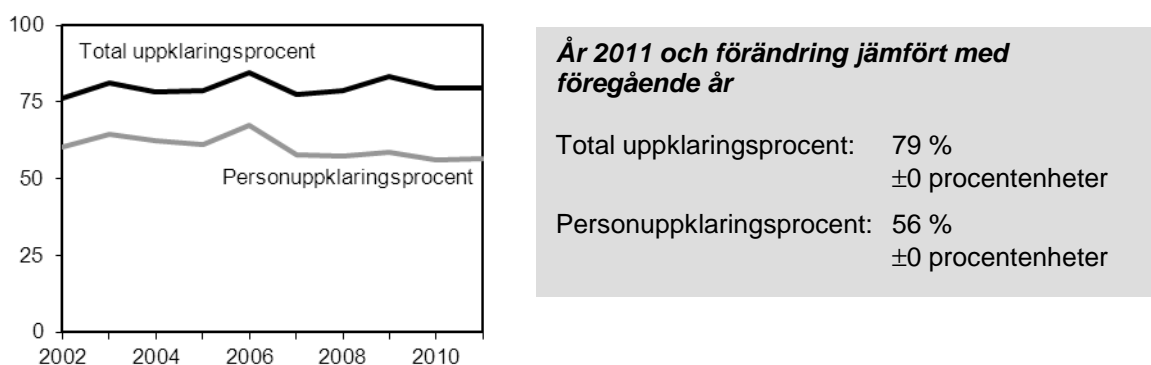
Narkotikabrott

Uppklaringsprocenten är hög även för narkotikabrott. Utvecklingen styrs till stor del av polisens spanings- och kontrollinsatser. I de flesta fall har man redan vid polisanmälan en utpekad gärningsperson.

År 2011 anmäldes 89 400 narkotikabrott, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med föregående år. De personuppklarade brotten ökade med 2 procent till 50 500 brott. *Personuppklaringsprocenten* uppgick till 56 procent, vilket är samma nivå som föregående år.

År 2011 klarades 20 600 narkotikabrott upp på teknisk väg, vilket är ungefär lika många som föregående år. Den *tekniska uppklaringsprocenten* uppgick till 23 procent, vilket är samma nivå som föregående år. Sammantaget uppgick den *totala uppklaringsprocenten* till 79 procent vilket är samma nivå som under föregående år.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda narkotikabrott ökat. År 2011 anmäldes nästan 2,4 gånger fler narkotikabrott än 2002. Även de personuppklarade brotten har ökat men inte i lika stor omfattning, vilket medför att *personuppklaringsprocenten* har minskat under perioden. Under åren 2002 till 2005 var personuppklaringsprocenten i genomsnitt 62 procent, motsvarande siffra för åren 2007 till 2011 var 58 procent. År 2006 låg *personuppklaringsprocenten* på en högre nivå än övriga år. Under samma tioårsperiod ökade antalet tekniskt uppklarade brott mer än tre gånger, vilket innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat. Sammantaget har den *totala uppklaringsprocenten* under perioden fluktuerat mellan 76 och 85 procent.

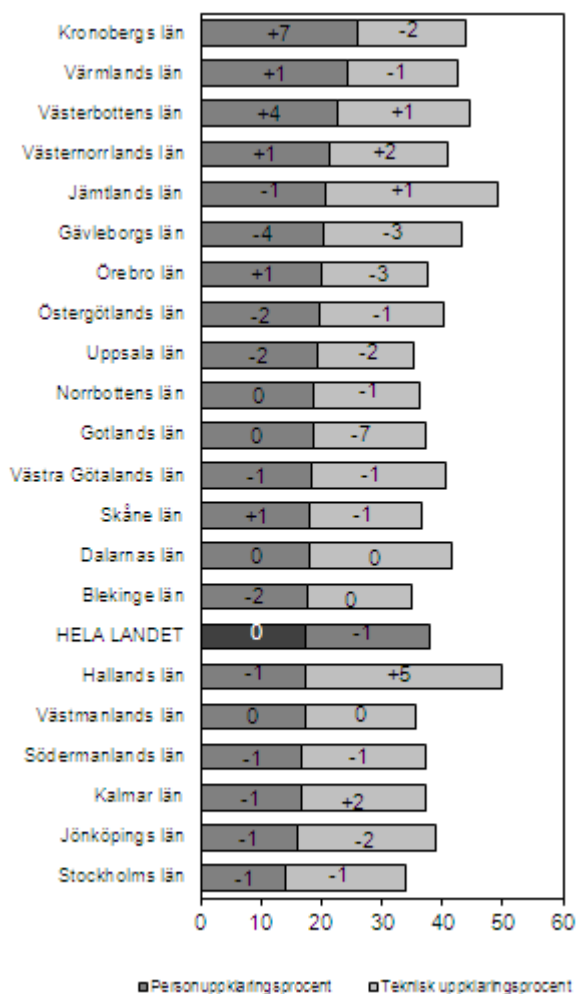

Figur 23. Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för narkotikabrott, åren 2002–2011.

Regionala variationer

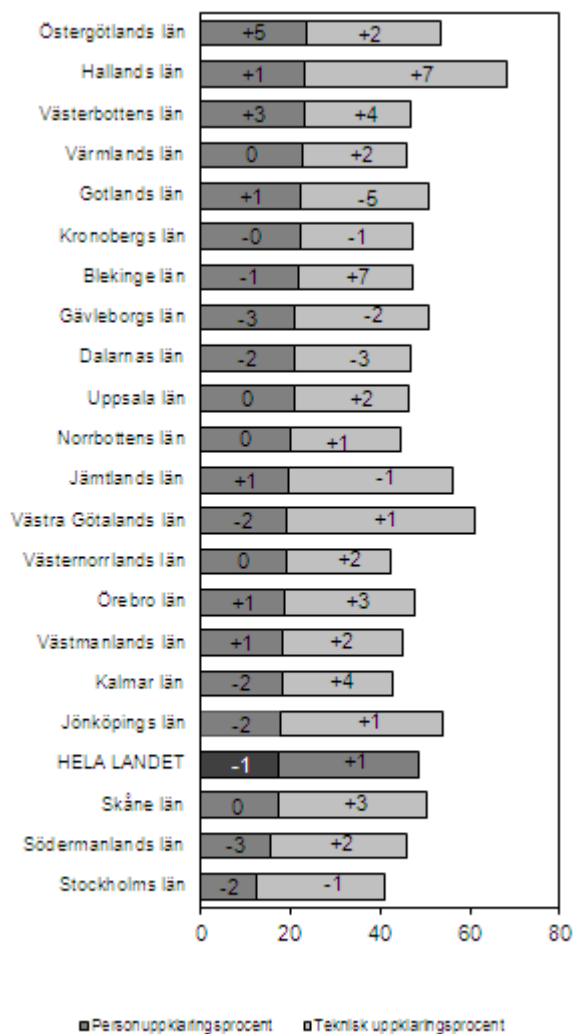
Det finns inte något stabilt mönster över länens rangordning när det gäller *upplklaringsprocenten* från år till år. Län som ett år har legat lågt i rangordningen kan nästa år ligga högt. De länsvisa variationerna i *upplklaringsprocenten* kan delvis förklaras av skillnader i brottsstrukturen mellan länen. Vissa län har högre andel brott där man oftast redan vid anmälningstillfället har en misstänkt person. En annan faktor som påverkar *upplklaringsprocenten* är att den tekniska upplklaringen varierar mellan länen. Polismyndigheterna i de olika länen tillämpar även principerna för avskrivningar av ärenden något olika, vilket kan resultera i att samma typ av ärende kan redovisas som tekniskt upplärat av en polismyndighet och som ouppklarat av en annan.

År 2011 hade Kronobergs län den högsta *personupplklaringsprocenten*, 26 procent. Även Värmlands och Västerbottens län hade en jämförelsevis hög *personupplklaringsprocent*, 23–24 procent, medan Stockholms län hade den lägsta, 14 procent. Hallands och Jämtlands län hade högst *teknisk upplklaringsprocent*, 33 respektive 28 procent. Uppsala, Blekinge och Örebro län hade lägst *teknisk upplklaringsprocent*, 16-17 procent. För 9 av 21 län var *personupplklaringsprocenten* högre än den *tekniska upplklaringsprocenten*.

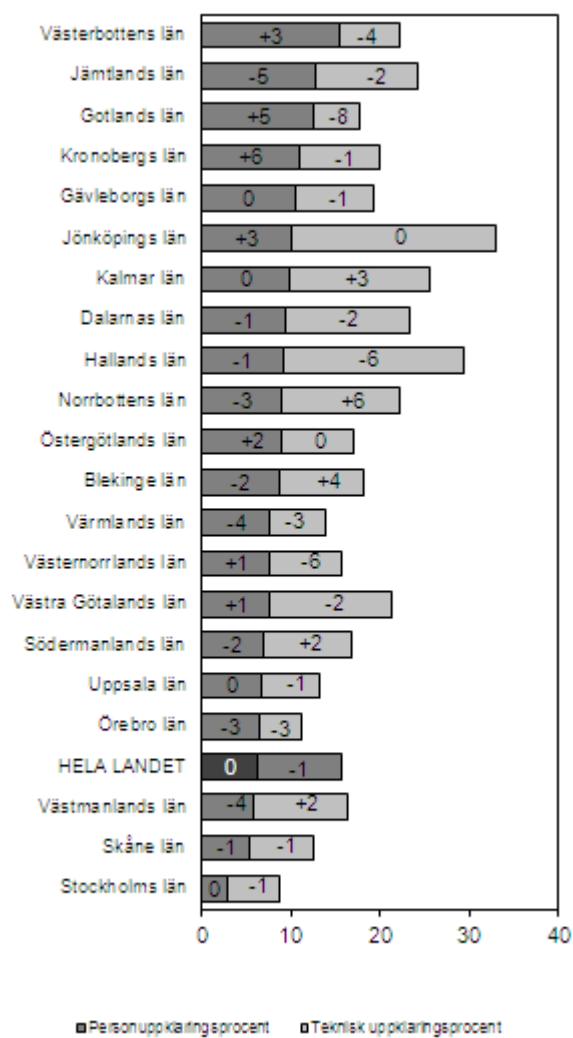
Figur 24. Personuppläringsprocent och teknisk uppläringsprocent för samtliga brott, länsvis, år 2011 med förändring i procentenhet jämfört med föregående år.

Östergötlands län hade den högsta *personuppläringsprocenten* för misshandelsbrott, 24 procent. Även Hallands, Västerbottens och Värmlands län hade en jämförelsevis hög *personuppläringsprocent*, 23 procent. Stockholms län uppvisade den lägsta *personuppläringsprocenten*, 12 procent. Även Södermanlands län uppvisade en jämförelsevis låg *personuppläringsprocent*, 15 procent. Hallands och Västra Götalands län hade högst *teknisk uppläringsprocent*, 45 respektive 42 procent. I samtliga län var den *tekniska uppläringsprocenten* högre än *personuppläringsprocenten* vad gäller misshandelsbrott.

Figur 25. Personuppklaringsprocent och teknisk uppklaringsprocent för misshandelsbrott, länsvis, år 2011 med förändring i procentenhet jämfört med föregående år.

Västerbottens län uppvisade den högsta *personuppklaringsprocenten* när det gäller biltillgrepp, 15 procent. Även Jämtlands och Gotlands län uppvisade en jämförelsevis hög *personuppklaringsprocent*, 13 procent, medan Stockholms län uppvisade den lägsta, 3 procent. Jönköpings och Hallands län hade den högsta *tekniska uppklaringsprocenten* för biltillgrepp, 23 respektive 20 procent medan Örebro och Gotlands län uppvisade den lägsta, 5 procent. För 9 av 21 län var personuppklaringsprocenten högre än den tekniska uppklaringsprocenten vad gäller biltillgrepp.

Figur 26. Personuppläringsprocent och teknisk uppläringsprocent för biltillgrepp, länsvis år 2011 med förändring i procentenhet jämfört med föregående år.

Statistikens innehåll

Uppklarade brott

I statistiken över uppklarade brott redovisas de polisanmälda brott som polisen och åklagarna klarat upp under redovisningsåret. Termen ”uppklarade brott” innebär inte alltid att någon dömts för brottet utan att brottet fått ”ett polisiärt klarläggande”. Ett brott kan alltså redovisas som uppklarat även om den åtalade frikänts vid en rättegång.

De vanligaste besluten (uppklaringsgrunderna), som innebär att brott redovisas i statistiken som uppklarade brott, är för

Personuppklarade brott

- att åtal väcks
- att strafföreläggande utfärdas
- att åtalsunderlåtelse meddelas

och för

Tekniskt uppklarade brott

- att man inte kan styrka att ett brott begåtts
- att den anmälda gärningen inte bedöms vara brott
- att den misstänkta personen är minderårig (under 15 år).

De vanligaste besluten, som innebär att brott anses som *ouppklarade*, är

- att det inte finns någon misstänkt person och att ”spaningsuppslag saknas” (särredovisas inte i statistiken)
- att spaningar inte leder till något resultat (särredovisas inte i statistiken)
- att det, trots utredning, inte kan styrkas att den skäligen misstänkte begått brottet
- att utredning visar att den skäligen misstänkte är oskyldig.

De brott som klaras upp under ett år kan vara anmälda tidigare år.

För att beskriva utvecklingen av uppklarade brott används måtten personuppklaringsprocent, teknisk uppklaringsprocent och total uppklaringsprocent. *Uppklaringsprocenten* definieras som antalet brott uppklarade under ett år i procent av antalet anmälda brott samma år. Eftersom brotten inte alltid klaras upp samma år som de anmäls, kan det under ett år klaras upp fler brott än vad som anmäls. Uppklaringsprocenten blir då högre än 100 procent. Detta är speciellt vanligt vid brottskategorier som har ett litet antal anmälda brott och med seriebrott, det vill säga fall där flera brott av samma typ anmäls vid samma anmälningstillfälle. På motsvarande sätt kan uppklaringsprocenten vara mycket låg ett visst år om antalet anmälda brott är ovanligt högt och dessa inte klaras upp under året.

I statistiken över uppklarade brott redovisas utvecklingen av uppklarade brott och personuppklaringsprocenten, den totala uppklaringsprocenten, uppklaringsgrunderna och brottsstrukturen för de uppklarade brotten och vissa ouppklarade brott.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen omfattar samma brottstyper som de polisanmälda brotten.

Kategoriseringen utgår från olika brottskoder (se avsnittet *Kategorisering av brott* i kapitel 1, *Anmälda brott*). Även beräkningen av antalet uppklarade brott följer samma regler som de anmälda brotten.

Regional fördelning

Statistiken över uppklarade brott redovisas för hela landet och per län. Länsfördelad statistik över uppklarade brott redovisas vanligtvis efter det län där brottet anmäls.

Insamling och bearbetning

Polisens, åklagarnas, tullens och Ekobrottsmyndighetens registrering av de beslut som fattas under utredningen av brott utgör underlag för statistiken över uppklarade brott.

De beslut som polisen fattar för att avsluta ett ärende registreras i det lokala ärendesystemet (RAR) och skickas sedan vidare till Rikspolisstyrelsen (RPS). Åklagaren registrerar uppgifter om uppklarade brott i sitt ärendehanteringssystem (Cåbra). Där registreras också uppgifter från Ekobrottsmyndigheten. Tullen har sitt eget ärendehanteringssystem. Uppgifterna levereras därefter direkt till Brå.

Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå producerar statistik över uppklarade brott halvårsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistiken över uppklarade brott har förts från år 1950. Denna statistik påverkas i stort sett av samma förändringar som statistiken över anmälda brott, till exempel ny insamlingsteknik eller nya redovisningsätt. Nedan följer en sammanställning av några förändringar sedan 1999 som i högre eller lägre grad har påverkat statistiken över uppklarade brott. Det finns även andra faktorer som påverkar jämförbarheten och tolkningen av statistiken. Dessa beskrivs bland annat i Brå-rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet*.

- År 2010 gjordes anpassningar i Brå:s statistikdatabas som följde av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattade sedan systemsiftet hos Åklagarmyndigheten. Inverkan på statistiken över uppklarade brott totalt sett är marginell, men märkbar för statistiken över uppklarade borgenärs- och skattebrott där det finns en misstänkt person. År 2008 tillkom cirka 16 procent fler personuppklarade skattebrott samt 2 procent fler personuppklarade borgenärsbrott som en effekt av anpassningen. För 2009 var motsvarande värden 25 respektive 6 procent. Jämförelser av uppklarade skattebrott åren 2007–2010 är därför inte relevanta, och man bör även vara försiktig när det gäller jämförelser av borgenärsbrott under dessa år. För mer information kontakta Brå, Enheten för Rättsstatistik.
- År 2009 gjordes en ändring i Brå:s statistiksystem. Förändringen gäller en regel som begränsar inläsning av olika beslut som tas på registrerade misstankar. Efter ändringen medges inläsning av samtliga beslut som tagits på registrerade

misstankar. Regeln påverkade endast de beslut på misstankar som levereras till Brå via polisen. Eftersom de flesta misstankar levereras från Åklagarmyndighetens system har borttagandet av regeln inte påverkat statistiken över uppklarade brott och misstänkta personer mer än marginellt år 2009.

- I samband med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007 gjorde Ekobrottsmyndigheten justeringar av reglerna för antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott* som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning, som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklARATION eller räkenskapsår. I tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklARATIONER och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. Även uppklaringsprocenten för dessa brott påverkades av förändringen eftersom antalet anmälda brott ingår i beräkningen av detta mått. Samtidigt som antalet uppklarade brott har ökat något har antalet redovisade anmälda brott blivit betydligt fler sedan år 2007 enligt ovanstående beskrivning. Detta ger en lägre uppklaringsprocent. För utförligare information, se avsnittet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (Brå, rapport 2010:15).
- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med tidigare år. Även uppklaringsprocenten för dessa brott påverkas av förändringen. Effekten blir att uppklaringsprocenten för 2007 blir lägre jämfört med tidigare år på grund av att fler anmälningar räknas med i statistiken. För utförligare information, se avsnittet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (Brå, rapport 2010:15).
- I statistiken över anmälda brott har mindre brister upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att nämnda brott underskattats något under dessa år. En jämförelse med år 2007 är således inte relevant.
- Redovisningen av misstänkta minderåriga i statistiken har förändrats från och med 2005. I tidigare statistik kunde misstänkta minderåriga redovisas under ”misstänkt person finns” och ”övrigt” om det fanns en registrerad misstanke. Detta har inneburit att man inte kunnat utläsa det exakta antalet misstänkta minderåriga. Därför har redovisningen ändrats från och med 2005 så att alla med beslutet ”misstänkt minderårig” redovisas med den benämningen, oavsett om besluten har någon registrerad misstänkt person eller inte.
- Under inrapporteringen till statistiken för år 2000 började nya datarutiner användas. Nya datasystem byggdes upp inom polisväsendet, och Brå anpassade sina system efter dessa, vilket kan ha påverkat uppgifterna i denna statistik.

Bland annat befaras en underrapportering till statistiksystemet av uppgifter om misstänkta personer, som togs in via så kallade personblad. Dessa skulle slopas från och med år 2000, men det finns indikationer på att de i viss mån slopades redan i slutet av år 1999. Olika brott påverkas i olika grad. Bland annat är inte uppgifterna om anmälda trafikbrott för åren från och med år 2000 jämförbara med tidigare uppgifter. För mer information om förändringar, se årsboken *Kriminalstatistik 2000*.

- Fram till slutet av 1999 registrerades beslut som berörde personer som varit skäligen misstänkta för brott på ett blankettset (personblad) som användes av både polis och åklagare. I slutet av år 1999 slopades personbladet i samband med systemomläggningen av registren inom rättsväsendet. Analyser tyder på att effekterna av omläggningen är marginella för det totala antalet uppklarade brott. De kan dock vara olika för olika typer av brott. En mer detaljerad beskrivning av hur statistiken påverkades av omläggningen finns i publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.

Kvaliteten i besluts-koder

Statistiken över uppklarade brott bygger på beslutskoderna, därför är också kvaliteten i dessa viktig. Brå genomförde en mindre kvalitetsstudie år 2005, där polisens användning av beslutskoderna studerades. Det som tydligt framkom i studien var att det finns skillnader i hur de olika polismyndigheterna använder vissa beslut. De tydligaste skillnaderna fanns i besluten "Annat" och "Brott kan ej styrkas". "Annat" är ett av två beslut där man kan skriva fritext, vilket förmodligen påverkar användningen. Eftersom beslutet "Annat" räknas som uppklarat i statistiken blir det orättvisa jämförelser av uppklaringen mellan olika län om en del län använder beslutet även för ouppklarade brott.

När det gäller beslutet "Brott kan ej styrkas" framkom att det finns två tolkningar: antingen att brottet ej kan styrkas eller att det inte går att styrka att den misstänkta personen begått brottet. Detta kan också påverka uppklaringen, eftersom brottet räknas som ouppklarat när det finns en misstänkt person. Finns det ingen misstänkt person räknas brottet som uppklarat, eftersom det då antas att det är brottet som ej kan styrkas.

Resultatet av förstudien visade att vid analyser av uppklaringen för olika län bör en viss försiktighet iakttas, eftersom beslut som räknas som uppklarat används på olika sätt.

Det finns också problem i kvaliteten när det gäller nedläggningsgrunden "Misstänkt minderårig". En del polismyndigheter använder inte det beslutet utan lägger i stället ned ärendet med beslutet "Annat" därför att det vid den nedläggningsgrunden går att komplettera med en fritext. Ärenden med misstänkt minderårig hanteras också på olika sätt. I en del fall registreras en misstänkt person innan ärendet läggs ned. I andra fall läggs ärendet ned direkt med nedläggningsgrunden "Misstänkt minderårig" utan att någon misstänkt person registrerats. Om detta beror på att det finns skillnader i bevisnivån för olika ärenden är oklart.

Mars 2012

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda och uppklarade brott har förts från år 1950. Statistik över personer misstänkta för brott har förts från år 1975. Sedan 1995 ansvarar Brå för och publicerar den officiella kriminalstatistiken, dessförinnan gjordes det av Statistiska centralbyrån.